

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

37. De Deprecatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

tunc graue solet oriri exprobrationis, & com-
miserationis genus.

Grauitur admodum exprobrationem Dido-
nis aduersus *Aeneam* pinxit Virgilius:

*Num flutu ingenuis nostris, num lumina fle-
xi;*

Exprobratio
Didonis a-
pud Virgiliū
Xp. p. 101.

*Num lachrymas victus dedit, aut miseratus
amantem est.*

*Qua quibus anteferam? iam iam nec maxi-
ma luno,*

*Nec Saturnius hac oculo pater aspicit aequi.
Nusquam tuta fides, et ceterum litore egen-
tem*

*Excepit, & regni de ueniens in parte locauit.
Amisam classem socios à morte reduxit:*

*Huius furis incensa feror, nunc Augur Apollo.
Nan Lycia sortis, Nunc & Iouis missus ab
ipsi.*

*Interpres Diuū fert horrida iussa per horas,
Scilicet in superis labor est, ea cura quietis
Sollicitat.*

Mox sequitur comminatio.

*Isiquere Italia uentis, pete regna per undas
Spero equidem medijs (si quid pia numina
possunt)*

Supplicia hausurum scopulis.

Nec minus pathetica est exprobratio illa *A-
xiadnae* à *Theseo* deserta apud *Caullum*.

*Siccine me patrijs abuectam portus ab oris,
Perfide deserto liquisti in litore Thesei?*

*Siccine discedens neglecto numine Diuum,
Immemor ab deuota domum periuria portas?*

*Nullane res potuit crudelo fluctare mentis
Consilium?*

Deinde,

*At non hac quondam nobis promissa dedisti?
Non hoc misera sperare subebas,*

*Sed connubia leta sed optat: Hymenaei,
Qua cuncta aery disceperunt irrita uenti.*

Mox succedit aperta exprobratio.

*Certè ego te in medio uersantē turbina leui
Eripui, & potius germanum amittere creui.*

*Quam tibi fallaci supremo in tempore des-
sem,*

*Pro quo dilaceranda feris dabor, altitudusq;
Præda, nec inuicta tumulaber mortua terrâ.*

Hinc aditus ad aculeatas inuestiuas, queri-
monias, & execrationes,

*Quanam te genuis sola sub rupe leana?
Quod mare concipitum spumantibus expuit
undis?*

*Qua syrtis? qua Scylla vorax? qua rassa
Charybdis?*

*Talia qui reddis pro dulci premia uitæ
Ad summum in periturum caput euocantur
ultrices furæ.*

*Quare facta uirum multantes vindice pœ-
na*

Eumenides, &c.

Certè magni spiritus hauriuntur à poëtis,
& sunt ipsi præclari eloquentiæ artifices. Fac-
enim ista uerbis, & numeris oratorijs decur-
rant, quæ grauior institui potest exprobratio.
Habet & præclarum eius orationis exemplum
in epist. Ciceronis ad *Octauium*, à nobili ali-
quo declamatore non imperitè conscripta. Ista
enim satis acriter uellicant.

Posta præ-
clari spiritus
eloquentia
suggerunt.

Quæ tibi non antequam postulares, maio-
ra quam uelles, plura quam sperares, detulit
Senatus? dedit fasces, ut cum auctoritate de-
fensorem haberet, non ut imperio se aduer-
sum armaret. Appellauit Imperatorem hosti-
um exercitu pulso, tribuens honorem, non ut
sua cæde casus ille fugiens exercitus te nomi-
naret Imperatorem. Decreuit in foro statu-
am, locum in Senatu, summum honorem ante
tempus. Si quid aliud est, quod dari possit, ad-
dat. Quid aliud est maius, quod uelis fumeret?
si autem supra ætatem, supra consuetudinem,
supra etiam mortalitatem tuam tibi sunt om-
nia turbata. Cur aut ingratus crudeliter, aut
immemor beneficii sui scelerate circumseribis
Senatum? quo te misimus? à quibus reueteris?
contra quos armauimus? quibus arma cogitas
inferre? &c.

De Deprecatione.

CAPVT XXXVIII.

Deprecatio est incommodi alicuius, ut a-
missionis bonorum, ignominia, supplicij
denique, & mortis, per supplicationem auer-
sio, quæ iisdem pertexitur locis, quos in sedan-
dis iræ commotionibus antea notauimus. Hæc
pars in perorationibus maximè dominari so-
let, & uehementes plerumque sortitur emissio-
nes. Si coniectus non est reus, precatur, ut sit
innocentiæ, contra calumniæ peruersita-
tem, & atrocem iudicij plagam, tutum, ac ue-
nera-

M m m m 2

nerabile perſugium. Si conſtat de crimine, quod, vt plurimum videtur innuere deprecatio, pœnam, & ſupplicium conatur auertere, aut certè moderari. Quamobrem hæc oratio ſpectat eos, qui pleniorẽ habent ignoſcendi poteſtatem, ſuntque ipſa natura, ad lenitatem, manſuetudinemque propenſi. Si enim apud Iudices, qui ex allegatis, & probatis ferre lententiam cogantur, nec ſummam vitæ, & necis habeant poteſtatem, hæc inſtituatur agendi ratio, vel etiam apud eos, qui cum poſſint ignoſcere, tamen obfirmato quodam mentis rigore, in ſuſcepto ſemel conſilio, non ſecus ac ſaxum capitolinum, manere ſolent immobiles, verendum eſt omninò, ne rota actio ſuperuacanea futura ſit; quanquam miſeri, qui omnia perdiderunt, ſolent quoque leuius verba perdere. Primùm deprecationis artiſcium eſt, vt molles eorum, quos placare animus eſt, tentemus aditus, poſtquam vel temporis longinquitate ſe nonnihil remiſerit iracundia, vel rebus lætis & florentibus, quæ de repente ſucceſſerint, quaſi ductu obruta langueſcat. Secundum, vt adhibeamus ad deprecandum perſonas, vel gratioſas, & potentes, quibus pudor ſit aliquid negare, vel maximè miſerabiles, quaſes ſunt ſenes, pueri, mulieres luctu, & ſqualore confectæ. Tertium, vt ſi crimen erroris potius humani, quàm improbitatis oſtendere poſſimus, id nauiter præſtemus: ſi autem ſuſpecta futura eſt omnis deſenſio, præſtat aliquando erimen vel maximum fateri, ne

ſi rationibus nimis contentioſis obluſtemur, eius qui demulcetur animus, non tam ad veniam, quam ad pugnam ſtimulatus incaleſcat, & vincendi ſtudio feratur: quin etiam dum crimen minuitur, putet ſibi de clementiæ laude detrahi, ſi ignoſcat, quod non magnam ſcilicet culpam ſit remiſſurus. Quartum, loci communes, quibus ad hanc orationem tractandam v. c. *Einſam loci commun.* ducuntur à laude, & præſtantiffimis fructibus clementiæ; ſi quid enim in hac parte rarum eſt, non videtur omittendum, quam extra rem longius vagandum eſt. Priuatæ rationes ducuntur ab adiunctis, à conditione ſcilicet perſonæ, cui poſcitur venia, vt à nobilitate, prudentia, bonis artibus, antea actæ vitæ innocentia, promeritis in Reip. crudelitate, & indignitate ſupplicij; ſecuritate, & vtilitate ignoſcendi, & ijs ſimilibus, quæ ad propullandum mortis periculum, ſagax ingenium excogitare ſolet. Poſtremò loco adhibentur affectus, aporiæ, quærimoniæ, obſecrationes, quanquam decorum perſonæ ſemper retinendum eſt, & ſi grauis ſit, nihil nimis demiffè, & muliebriter orandum. Quamobrem Philotas apud Curium mirificã habet rationem ſibi ingeniæ nobilitatis. Non enim humiliter ſupplicat ſibi ignoſci, ſed ea gratitare, & affectu quærimoniæ eiaculari, quæ ad Alexandrum, vel ferreum, ſi audiuiſſet, ad veniam largiendam cogiſſent.

Finis Libri Duodecimi.

DE